

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

REVĪZIJAS PALĀTA

Kopsavilkums par ERP 2016. gada Eiropas pētniecības kopuzņēmumu ikgadējās revīzijas rezultātiem

(2017/C 426/01)

SATURS

	Punkts	Lappuse
IEVADS	1-6	2
Vispārīga informācija	1-2	2
Pētniecības kopuzņēmumi – ES un nozaru pārstāvju un dalībvalstu publiskā un privātā sektora partnerības	3-4	2
Pētniecības kopuzņēmumu ES budžeti	5-6	2
REVĪZIJAS PIEEJA	7-10	3
Pašreizējā revīzijas kārtība darbojas, bet nav efektīva	7-10	3
REVĪZIJAS REZULTĀTI	11-34	3
Par visu kopuzņēmumu pārskatu ticamību sniegti revīzijas atzinumi bez iebildēm	11	3
Par septiņu kopuzņēmumu (no astoņiem) pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību sniegti revīzijas atzinumi bez iebildēm	12-13	3
Mēs vēršam uzmanību uz risku, kas saistīts ar ES ieguldījumu ITER projekta izmaksās	14-19	3
Mūsu īpašajos gada ziņojumos sniegtie komentāri	20-33	4
Budžeta un finanšu pārvaldība	21	4
Septītās pamatprogrammas nobeiguma posmā tika konstatēts, ka nozares un pētniecības partneru ieguldījumi tiek veikti ar kavēšanos	22-24	4
Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” sākumposmā papildu darbībām bija vērojams augsts nozares partneru ieguldījumu līmenis	25-26	4
Iekšējās kontroles mehānismi kopumā bija efektīvi un kļūdu īpatsvarus noturēja zem 2 %	27-33	5
Iepriekšējos gados formulēto komentāru īstenošana	34	5
SECINĀJUMI	35-38	5
PIELIKUMS. KOPUZŅĒMUMU DARBĪBA, BUDŽETS UN ŠTATU SARAKSTS		7

IEVADS

Vispārīga informācija

1. Mēs revidējam astoņus Eiropas pētniecības kopuzņēmumus un sniedzām atzinumus par to pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību par 2016. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu. Revidētie kopuzņēmumi ir:

- F4E (ITER) – kodolsintēzes enerģētikas attīstība,
- BBI – biorūpniecība,
- Clean Sky – ekoloģiski tīra aviotransporta tehnoloģiju izstrāde,
- IMI – novatorisku zāļu jomā uzsāktā ierosme,
- FCH – kurināmā elementi un ūdeņradis,
- SESAR – vienotās Eiropas gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības izpēte,
- ECSEL – elektroniskie komponenti un sistēmas,
- S2R – Shift2Rail inovatīvi dzelzceļa risinājumi.

2. Šis kopsavilkuma ziņojums sniedz pārskatu par revīziju rezultātiem (atzinumiem un komentāriem), kuri publicēti mūsu sagatavotajos 2016. gada īpašajos gada ziņojumos par kopuzņēmumiem. Šis kopsavilkums nav ne revīzijas ziņojums, ne atzinums.

Pētniecības kopuzņēmumi – ES un nozaru pārstāvju un dalībvalstu publiskā un privātā sektora partnerības

3. Kopuzņēmumi ir publiskā un privātā sektora partnerības, un tiem ir liela nozīme Eiropas Savienības (ES) pētniecības politikas konkrētu aspektu īstenošanā. Līdz ar ES, kuru pārstāv Komisija, kopuzņēmumu dalībnieki ir dažādi publiskā un privātā sektora partneri, kas ir nozaru un pētniecības grupu dalībnieki. Lielākās daļas kopuzņēmumu izveidē izmanto divpusēju modeli, kurš ietver Komisijas un nozares/pētniecības partneru dalību, vai trīspusēju modeli, kad piedalās arī dalībvalstis (kopuzņēmums ECSEL).

4. Dalībnieki veic ieguldījumus, lai finansētu kopuzņēmumu darbības. ES finansējumu sniedz no ES pētniecības budžeta, konkrēti, Septītās pētniecības pamatprogrammas (FP7) un pamatprogrammas “Apvārtnis 2020”⁽¹⁾. Nozaru un pētniecības partneri veic ieguldījumus natūrā un naudā. Četrus kopuzņēmumus (Clean Sky, FCH, BBI un S2R) gadījumā privātie partneri arī sniedz minimālo ieguldījumu natūrā apmērā “papildu darbībām”, kas neietilpst kopuzņēmumu darba programmās, bet gan kopuzņēmumu mērķu darbības jomā.

Pētniecības kopuzņēmumu ES budžeti

5. Kopuzņēmumu kopējais budžets 2016. gadā bija 1,8 miljardi EIR (2015. gadā – 1,4 miljardi EUR) jeb 1,3 % (2015. gadā – 1 %) no ES vispārējā budžeta. Bija paredzēts, ka kopējā ieguldījumu summa natūrā un naudā no nozares un pētniecības partneriem būs līdzīga. Kopuzņēmumos 2016. gada beigās strādāja 633 darbinieki (2015. gada beigās – 562).

6. Informācija par kopuzņēmumu darbību, budžetu un darbinieku skaitu ir sniegta pielikumā.

⁽¹⁾ Kopuzņēmumi SESAR un S2R arī saņem finansējumu no Eiropas komunikāciju tīkla Transporta programmas (TEN-T).

REVĪZIJAS PIEEJA

Pašreizējā revīzijas kārtība darbojas, bet nav efektīva

7. Saskaņā ar ES Finanšu regulas 208. panta 4. punktu un 209. panta 2. punktu revīzija par visu kopuzņēmumu pārskatu ticamību ir uzticēta neatkarīgiem ārējās revīzijas uzņēmumiem. Kopuzņēmumu *F4E* un *SESAR* gada pārskatu ticamību kopš 2014. gada pārbauda neatkarīgi ārējās revīzijas uzņēmumi. Pārējo kopuzņēmumu (*Clean Sky*, *BBI*, *FCH*, *IMI*, *ECSEL* un *S2R*) gada pārskatu ticamības revīziju ārējās revīzijas uzņēmumi pirmo reizi veica 2016. gadā.

8. Saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem mēs caurskatījām revīzijas uzņēmumu darbu un guvām pietiekamu pārliecību, ka varam uz to paļauties, kad formulējam savus revīzijas atzinumus par kopuzņēmumu 2016. gada pārskatu ticamību.

9. Tāpat kā iepriekšējos gados mēs uzņemamies vispārējo atbildību par pakārtoto darījumu likumības un pareizības revīziju. Mūsu revīzijas pieeja ietvēra maksājumu un ieņēmumu darījumu reprezentatīvu izlašu padziļinātu pārbaudi, analītiskas pārskatīšanas procedūras un katra kopuzņēmuma pārraudzības un iekšējās kontroles sistēmu galveno kontroles mehānismu novērtēšanu. Mēs arī pārbaudījām deklarēto izmaksu to *ex post* revīziju kvalitāti, ko pie Septītās pamatprogrammas dotāciju saņēmējiem bija veikuši neatkarīgi ārējās revīzijas uzņēmumi. Mēs ieguvām pietiekamu pārliecību, ka varam paļauties uz revīzijas uzņēmumu darbu kā papildu avotu saviem revīzijas atzinumiem par maksājumu likumību un pareizību.

10. Tomēr 2016. gada revīzija liecināja, ka ārpalpojumu izmantošana pārskatu ticamības revīzijai ievērojami palielināja administratīvo slogu un radīja revīzijas darba pārklāšanos.

REVĪZIJAS REZULTĀTI

Par visu kopuzņēmumu pārskatu ticamību sniegti revīzijas atzinumi bez iebildēm

11. Visu astoņu kopuzņēmumu galīgie pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmumu finanšu stāvokli 2016. gada 31. decembrī, kā arī darbības rezultātus un naudas plūsmas minētajā datumā slēgtajā gadā, kā to nosaka piemērojamie finanšu noteikumi un Komisijas grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi.

Par septiņu kopuzņēmumu (no astoņiem) pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību sniegti revīzijas atzinumi bez iebildēm

12. 2016. gada 31. decembrī slēgtā gada pārskatiem pakārtotie darījumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi septiņos kopuzņēmumos (*F4E*, *BBI*, *Clean Sky*, *IMI*, *FCH*, *SESAR* un *S2R*).

13. Tāpat kā 2015. gadā mēs sniedzām atzinumu ar iebildēm par kopuzņēmuma *ECSEL* pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Kopuzņēmumā *ECSEL* ieviestā kārtība *ex post* revīzijai pie Septītās pamatprogrammas dotāciju saņēmējiem neļauj aprēķināt ticamu svērto kļūdu īpatsvaru vai atlikušo kļūdu īpatsvaru tā *FP7* maksājumos. Tāpēc mēs nespējam secināt, vai *ex post* revīzijas sniedz pietiekamu pārliecību par Kopuzņēmuma pārvaldīto Septītās pamatprogrammas projektu pakārtoto starpposma un galīgo maksājumu likumību un pareizību. Šis jautājums ir saistīts ar kontroles sistēmu, kuru kopuzņēmums *ECSEL* pārņēma no saviem priekštečiem (kopuzņēmumiem *ENIAC* un *ARTEMIS*), un tas vairs nebūs aktuāls pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu īstenošanā.

Mēs vēršam uzmanību uz risku, kas saistīts ar ES ieguldījumu ITER projekta izmaksās

14. Mūsu revīzijas atzinumam par kopuzņēmuma *F4E* gada pārskatiem ir pievienots apstākļu akcentējums ⁽²⁾ attiecībā uz ES ieguldījumu *ITER* projekta izmaksās.

⁽²⁾ Apstākļu akcentējumu izmanto, lai pievērstu uzmanību jautājumam, par kuru pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas, taču tas ir ļoti svarīgs, lai lietotājs varētu pārskatus izprast.

15. ITER Padome 2016. gada novembrī apstiprināja jaunu laika grafiku un izmaksu aplēsi ITER projektam, saskaņā ar kuru 2025. gada decembris ir noteiktais termiņš, kurā ir jāsasniedz celtniecības fāzes pirmais stratēģiskais atskaites punkts ("Pirmā plazma"), savukārt 2035. gada decembrī ir paredzēts pabeigt visu celtniecības fāzi, kas ir 15 gadu kavējums salīdzinājumā ar sākotnējo pamatscenāriju.

16. Pamatojoties uz jauno projekta pamatscenāriju, kopuzņēmums F4E pārrēķināja attiecīgās izmaksas saistībā ar ITER projekta celtniecības fāzes pabeigšanu. Ar rezultātiem 2016. gada decembrī iepazīstināja Kopuzņēmuma Valdi, un bija paredzams, ka celtniecības fāzei pēc 2020. gada būs vajadzīgi aptuveni 5,4 miljardi EUR papildu ES finansējuma (par 82 % vairāk nekā iepriekš apstiprinātie 6,6 miljardi EUR).

17. Turklāt kopuzņēmumam F4E jāiegulda līdzekļi arī ITER darbības fāzē pēc 2035. gada un pēc tam arī deaktivēšanas un ekspluatācijas pārtraukšanas fāzēs. Šīs izmaksas vēl nav aplēstas.

18. Komisija 2017. gada jūnijā laida klajā paziņojumu par ES ieguldījumu ITER projektā, cenšoties panākt Eiropas Parlamenta atbalstu un ES Padomes pilnvarojumu, lai Komisija varētu apstiprināt jauno pamatscenāriju. Komisija ir ierosinājusi, ka būtu noderīgi paredzēt 24 mēnešu rezervi saistībā ar laika grafika izpildi un 10–20 % rezervi saistībā ar budžeta vajadzībām. Tagad ES Padomes 2010. gadā apstiprinātie 6,6 miljardi EUR ir maksimālais Kopuzņēmuma izdevumu apjoms līdz 2020. gadam.

19. Mēs uzskatām, ka, kaut arī ir panākta pozitīva virzība saistībā ar ITER projekta celtniecības fāzes pārvaldību un kontroli, joprojām pastāv risks, ka izmaksas pieaugs vēl vairāk un ka projekta īstenošana varētu aizkavēties.

Mūsu īpašajos gada ziņojumos sniegtie komentāri

20. Nenonākot pretrunā saviem atzinumiem, mēs īpašajos gada ziņojumos par kopuzņēmumiem sniedzām dažādus komentārus, lai izceltu svarīgus jautājumus un norādītu jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi.

Budžeta un finanšu pārvaldība

21. Četros gadījumos (*Clean Sky*, *IMI*, *FCH* un *SESAR*) **maksājumu apropriāciju izpildes līmenis 2016. gadā** bija ievērojami zemāks, nekā bija paredzēts, jo kavējās dotācijas nolīgumu noslēgšana (*Clean Sky*, *IMI*), pēc uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus novērtēšanas tika parakstīts mazāks skaits dotācijas nolīgumu, nekā bija paredzēts (*FCH*), vai saņēmēji ar kavēšanos īstenoja projektus un/vai iesniedza izmaksu deklarācijas (*SESAR*). *IMI* gadījumā budžeta izpildes zemais līmenis bija saistīts arī ar to, ka bija ievērojami samazināti izdevumi ārkārtas Ebola+ programmai, kad epidēmija mazinājās.

Septītās pamatprogrammas nobeiguma posmā tika konstatēts, ka nozares un pētniecības partneru ieguldījumi tiek veikti ar kavēšanos

22. Mēs ziņojām par to, kā kopuzņēmumi veikuši Septītās pamatprogrammas, *TEN-T* un pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" programmu daudzgadu budžeta izpildi.

23. Attiecībā uz **Septīto pamatprogrammu** bija paredzēts, ka 2016. gada beigās nozares un pētniecības partneru kopējā ieguldījumu summa (natūrā un naudā) būs līdzīga ES naudas ieguldījumiem. Tomēr visu kopuzņēmumu privātie partneri ieguldīja nedaudz mazāk nekā ES. Taču kopuzņēmuma *IMI* gadījumā no nozares vēl nesaņemtie ieguldījumi sasniedza apmēram 220 miljonus EUR (jeb 30 % no ES naudas ieguldījuma).

24. **Pamatprogramma "Apvārsnis 2020"** 2016. gadā joprojām bija sākotnējā posmā, un ES naudas ieguldījumu izmantoja, lai priekšfinansētu pirmos dotācijas nolīgumus ar nozares partneriem un citiem saņēmējiem. Tas izskaidro samērā zemo līmeni ieguldījumiem natūrā, par ko nozares partneri ziņoja 2016. gada beigās.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" sākumposmā papildu darbībām bija vērojams augsts nozares partneru ieguldījumu līmenis

25. Dažos gadījumos nozares un pētniecības partneri var deklarēt arī **ieguldījumus natūrā papildu darbībām**, kas neietilpst kopuzņēmumu darba programmās (*Clean Sky*, *BBI*, *S2R* un *FCH*). 2016. gada beigās partneri jau bija deklarējuši ievērojamu daļu no minimālajām summām, kas definētas attiecīgo kopuzņēmumu izveides regulās attiecībā uz visu

pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" periodu (BBI: 17 %; Clean Sky: 36 %; S2R: 43 %; FCH: 66 %). Kopuzņēmumiem gada pārskatos nav jāsniedz informācija par ieguldījumiem natūrā papildu darbībās, un mums nav pilnvaru revidēt deklarētās summas.

26. Sīkāku informāciju par daudzgadu budžeta izpildi var atrast kopuzņēmumu gada darbības pārskatos.

Iekšējās kontroles mehānismi kopumā bija efektīvi un kļūdu īpatsvarus noturēja zem 2 %

27. Kopuzņēmumi ir ieviesuši ex ante kontroles procedūras, pamatojoties uz finanšu un pamatdarbības dokumentārajām pārbaudēm, un ir noslēguši līgumus ar neatkarīgiem ārējās revīzijas uzņēmumiem par ex post revīziju veikšanu pie saņēmējiem. Šīs pārbaudes ir svarīgi līdzekļi, ar kuriem var novērtēt, cik likumīgi un pareizi ir pakārtotie maksājumu darījumi, tostarp nozares un pētniecības dalībnieku ieguldījumi naudā un natūrā.

28. Pamatojoties uz Septītās pamatprogrammas dotāciju maksājumu ex post revīziju rezultātiem, 2016. gada beigās visi kopuzņēmumi, izņemot ECSEL, aprēķināja un paziņoja atlikušo kļūdu īpatsvaru zem 2 %. To apstiprināja mūsu veiktā ārējās revīzijas uzņēmumu darba pārbaude.

29. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotācijas maksājumiem ex post revīzijas līdz 2016. gada beigām nebija pabeigtas. Tāpēc mūsu atzinums par pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumu likumību un pareizību bija balstīts tikai mūsu padziļināto pārbaudu rezultātos un kopuzņēmumu iekšējās kontroles sistēmu analizē. Visiem kopuzņēmumiem kļūdu īpatsvars bija zem būtiskuma sliekšņa, kas ir 2 % no galīgā budžeta.

30. 2016. gada beigās divi kopuzņēmumi (Clean Sky un IMI) bija tikai daļēji pabeiguši savu "Apvārsnis 2020" kontroles sistēmu integrēšanu ar Komisijas kopējiem "Apvārsnis 2020" dotāciju pārvaldības un uzraudzības rīkiem.

31. 2016. gadā divi kopuzņēmumi (SESAR un S2R) piešķīra "Apvārsnis 2020" dotācijas projektu konsorcijiem, kaut arī saņēmēju finansiālās dzīvotspējas pārbaudes, ko veica Pētniecības izpildaģentūra, liecināja, ka konsorcijs koordinējošo nozares dalībnieku finansiālā spēja bija vāja.

32. Kopuzņēmumā "Clean Sky" ieviestā sistēma pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" priekšfinansējuma uzraudzībai un dzēšanai ļāva uzkrāt aptuveni 176 miljonus EUR atlikušā priekšfinansējuma, kas palielināja Kopuzņēmuma pakļautību finanšu riskam.

33. Pakalpojumu iepirkuma procedūrās divi kopuzņēmumi (SESAR un S2R) noteica maksimālo līguma budžetu. Tomēr šīs maksimālās summas nebija balstītas uz sistemātisku izmaksu aplēses procesu vai pamatotu tirgus cenu atsaucē sistēmu. Tā kā praksē lielākā daļa saņemto piedāvājumu ir tuvi maksimālajam budžetam, tas nenodrošina daudzgadu pakalpojuma līgumu izmaksu lietderību.

Iepriekšējos gados formulēto komentāru īstenošana

34. Īstenojot iepriekšējos gados formulētos komentārus, kas iekļauti mūsu iepriekšējos īpašajos gada ziņojumos, vairākumā gadījumu kopuzņēmumi veica koriģējošus pasākumus. Sīkāku informāciju sk. mūsu sagatavoto ziņojumu pielikumos.

SECINĀJUMI

35. Mēs sniedzām atzinumus bez iebildēm par visu kopuzņēmumu 2016. gada 31. decembrī slēgtā finanšu gada pārskatu ticamību.

36. Mēs sniedzām atzinumus bez iebildēm par septiņu kopuzņēmumu (no astoņiem) 2016. gada 31. decembrī slēgtā finanšu gada pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Mēs sniedzām atzinumu ar iebildēm par kopuzņēmuma ECSEL pakārtoto darījumu likumību un pareizību, jo nebija iespējams iegūt pamatotu pārliecību par iekšējās kontroles mehānismu uzticamību attiecībā uz Septītās pamatprogrammas dotāciju maksājumiem.

37. Mēs sniedzām komentārus par jautājumiem, kas saistīti ar budžeta izpildi un pārvaldību, iekšējās kontroles sistēmām un iepirkuma procedūrām, taču tie neietekmēja mūsu atzinumus.

38. Attiecībā uz kopuzņēmumu *F4E* mēs atzīmējam, ka ir īstenoti pozitīvi pasākumi saistībā ar *ITER* projekta celtniecības fāzes pārvaldības un kontroles uzlabošanu, bet joprojām pastāv risks, ka izmaksas pieaugs vēl vairāk un ka projekta īstenošana varētu aizkavēties.

PIELIKUMS

Kopuzņēmumu darbība, budžets un štatu saraksts

KOPUZŅĒMUMS	Atbildīgais ĢD	Politikas joma	Darbības joma	Galīgais budžets (mljoni EUR)		Darbnieku skaits	
				2015	2016	31.12.2015.	31.12.2016.
BBI	ĢD RTD	Pētniecība	Darbības joma	21,1	66	13	20
Clean Sky	ĢD RTD	Pētniecība	Bioprodukti un biodeģviela	245,9	287,8	36	41
ECSEL	ĢD CONNECT	Pētniecība	Aeroinženierijas tehnoloģijas	161,5	244,1	28	29
F4E – “Fusion for Energy”	ĢD ENER	Pētniecība	Elektroniskie komponenti un sistēmas	586	720	383	415
FCH – “Kurināmā elementi un ūdeņradis”	ĢD RTD	Pētniecība	Kodināmā elementu un ūdeņraža tehnoloģijas	95,1	98,3	26	26
IMI – “Novatorisku zaļu ierosme”	ĢD RTD	Pētniecība	Novatorisku zaļu izstrāde un piekļuve tām	195,4	209,3	35	41
SESAR	ĢD MOVE	Pētniecība	Gaisa satiksmes pārvaldība (<i>Air Traffic Management</i>)	136,9	157,1	41	44
S2R – SHIFT2RAIL	ĢD MOVE	Pētniecība	Dzelzceļa nozare	—	51,4	—	17
			Kopā	1 441,9	1 834	562	633